

СПУНК, но съвсем не само

(Размисли след авторския концерт на Борислава Танева в НМУ „Л. Пипков“)

от Явор Конов

С (проф. д-р) Борислава Танева се познаваме от малки. По-малка е от мен с 9 месеца. В класа на (проф. д-р) Милена Куртева в СМУ „Любомир Пипков“ в София бяхме.

Помня родителите ѝ: много интелигентни (това е общото между тях) – и крайно различни. Майка ѝ – от Габрово, по-мълчалива (поне аз съм останал с такова впечатление, може и да е погрешно).

Румяна и Александър Таневи, някъде в 1970-те. Светла им памет!

Баща ѝ (проф.) Александър Танев (1928-96, родени сме на една и съща дата – 23 октомври, обичаше ме, аз него също, но не само поради датата) – многостранно информиран и обичащ да разговаря, сладкодумен¹, с Будапещенско (по майка) – Хасковски (по баща) произход. Професор бе по композиция в БДК/ДМА. Но преди да завърши БДК с композиция и дирижиране, завършил и Софийския университет с право. И бе и с огромна вътрешна тяга

¹ Сладкодумен и много театрален, обичаше подходящо да театрализира, в името на по-добро и убедително поднасяне на информацията – именно и чрез емоция и поведение, правеше му и удоволствие. В този план много си приличаха с неговия голям приятел почти връстник, съмишленик и сподвижник (проф.) Христо Ариширов (1933-2002, също светкавично умен, артистичен, с чувство за хумор и самоирония), с когото пък аз години наред работих и общувах в ЮЗУ и в София и бяхме много добри приятели, въпреки голямата ни възрастова разлика. Учил съм се на това театрализиране и от двамата.

към историята и изобщо към познанието... Помним, бе песенник, симфоник, но и с чудесна камерна музика, с мелодически и хармонически образни пиеси за пиано. От него – и чрез него – научих колко е относителна „вярната“ интерпретация! Едно най-полезно познание, особено когато ти се случи да го получиш през личния си опит – добито именно от самия композитор – с цикъла му пиеси за пиано „13 века България“, за правилното ни изпълнение на които тогава М. Куртева ни заведе на два пъти при него, да чуе какво правим и да каже добре ли е, или как трябва да е. Двата пъти той бе в различни състояния и съответно даде различни указания, все така категорични! Бе и активен, както тогава се казваше, общественик (сега се говори за „гражданска позиция“). Във вече поразмитите ми спомени, винаги бе едновременно на различни ръководни позиции в музикалния живот у нас: Декан, може би и зам.-Ректор в БДК; в Съюза на българските композитори – зам.-Председател, да речем; някакъв шеф в Хоровия съюз; в Съюза на музикалните и танцови дейци; смятам и в БНР; и пр. (Естествено, Борислава, като дъщерята на Сашо Танев, малко или повече бе като у дома си във всички тези институции и с всички тези хора/кадри в тях.) На „чичо Сашо“ аз съм и лично житейски задължен: до голяма степен благодарение на Александър Танев аз имам – си избрах – тази спокойна кариера на кабинетен учен и университетски преподавател. Спрях се на нея защото „чичо Сашо“ насаме ми разказа какво наистина представлява музикантският и концертният живот по принцип, и, по-важното – в частност в България. С което решаващо допринесе да се дооткажа от тази „кариера“ (не само това бе причината), освен от време-навреме, но вече за удоволствено творческо забавление.

Борислава е наследила комплексно – съчетала по своему – качествата и рвенията на родителите си (и на техните родители – знаете как е в генетиката – една рулетка): изключително умна – и то ум бърз (не да ти дойде после), т.е. светкавична съобразителност (и произтичащата от нея комбинативност). Многостранно информирана е, че и с бързо чувство за хумор – и самоирония (нещо рядко срещано), в съответните граници разбира се. Много високо грамотна! (Една също най-рядка, особено сред музикантите, квалификация – но не пада от небето, идва чрез много учене и много четене.) Най-високо професионално знаеща и можеща (и практически – концертно и композиционно, и педагогически), целеустремена и изобщо устремна (още от малка). И тя в ръководства...

Сега: с Борислава близки не сме. Защо? Първо, да речем, понеже малко-много – конкуренция в училище, макар и в различен клас (аз бях година напред), но сме се явявали в една и съща група – конкуренти – на конкурс в Италия; емоционалните спомени остават може би повече от фактическите. После, тя отиде при (професорите) Джулия и Константин Ганеви, а аз – при

(проф. д-р) Атанас Куртев. Но понеже периодически се сецам за татко ѝ и оповестявам паметта си публично, имаме една силна връзка. И пак, училищно-споменно: Борислава в последните две поредни години ми се обади – или ми писа, и после говорихме – припомняйки ми датата и годината, когато двамата сме дали първия си полу-самостоятелен (т.е. съвместен) клавирен концерт – ето на, сега в момента, докато пиша тези редове, истина ви казвам, отново не мога да си спомня нито датата, нито годината – но ми се върти, че миналата година бяха май 50 години оттогава... :(

Така или иначе, неслучайно, миналата седмица Борислава много мило писмено ме покани да отида на 26 февруари т. г. (2026) в 19.00 ч. в залата на НМУ „Л. Пипков“ в София (разбира се, отидох по-рано), където деца ще изпълнят всичките нейни концерти за деца именно, за различни музикални инструменти – и че тя самата за първи път ще ги чуе наведнъж!

Concerti piccoli
per
solisti grandi
авторски концерт на
Борислава Танева

с участието на
Младежка филхармония „София“
с диригент Славил Димитров
и учениците от
Националното музикално училище „Любимир Пипков“

Надежда Стоянова – пиано, Зара Захариева – цигулка,
Гергана Кръстева – пиано, Никол Липовска – флейта,
Андрей Ганев – пиано, Боян Еленков – фагот,
Филип Петров – пиано, Калин Матакиев – пиано,
Мая Карадимитрова – виолончело

от класовете на:
Милена Павлова, Благородна Танева, Любов Шишева,
Ива Любмирова, Ани Тодорова, Сабина Йорданова,
Ангел Николов, Димитър Кънчев, Теодора Атанасова

26 февруари 2026 г. зала НМУ, 19 ч.

КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ПИАНО

Пенеруда

Pour E.

Токама

изп. Надежда Стоянова III клас от класа на Милена
Павлова

КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ЦИГУЛКА**

Vivo. Cantabile. Vivo.

изп. Зара Захариева V клас от класа на Благородна Танева

КОНЧЕРТО ПИКОЛИСИМО ЗА ПИАНО

Valse – rondo. Allegro.

изп. Гергана Кръстева II клас от класа Любов Шишева

КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ФЛЕЙТА

Игра

Пасторал

Шега

изп. Никол Липовска VII клас от класа на Ива
Любомирова

ИМПРЕСИЯ ПИКОЛА ЗА ПИАНО

Liberamente. Animato.

изп. Андрей Ганев VI клас от класа на Ани Тодорова

СИЦИЛИАНА ЗА ФАГОТ

Nostalgico. Comodo.

изп. Боян Еленков XI клас от класа на Сабина Йорданова

ТОКАТА ПИКОЛА ЗА 4 РЪЦЕ

Giocoso. Allegro vivace.

изп. Филип Петров IV клас от класа на Ангел Николов
и Калин Матакиев IV клас от класа на Димитър
Кънчев

КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ВИОЛОНЧЕЛО

Разходка

Приказка

Спунк

изп. Мая Карадимитрова VI клас от класа на Теодора
Атанасова

Преписвам ви програмата:

АВТОРСКИ КОНЦЕРТ
на
БОРИСЛАВА ТАНЕВА

Младежка филхармония „София“,
Диригент Славил Димитров

Солисти: Надежда Стоянова – пиано, Зара Захариева – цигулка, Гергана Кръстева – пиано, Никол Липовска – флейта, Андрей Ганев – пиано, Боян Еленков – фагот, Филип Петров – пиано, Калин Матакиев – пиано, Мая Карадимитрова – виолончело.

ПРОГРАМА:

1. КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ПИАНО

Пеперуда
Pour E.
Токата

изп. Надежда Стоянова III клас от класа на Милена Павлова

2. КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ЦИГУЛКА**

Vivo. Cantabile. Vivo

изп. Зара Захариева V клас от класа на Благородна Танева

3. КОНЧЕРТО ПИКОЛИСИМО ЗА ПИАНО

Valse – rondo. Allegro

изп. Гергана Кръстева II клас от класа на Любов Шишева

4. КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ФЛЕЙТА

Игра
Пасторал
Шага

изп. Никол Липова VII клас от класа на Ива Любомирова

5. ИМПРЕСИЯ ПИКОЛА ЗА ПИАНО

Liberamente. Animato.

изп. Андрей Ганев VII клас от класа на Анна Тодорова

6. СИЦИЛИАНА ЗА ФАГОТ

Nostalgico. Comodo

изп. Боян Еленков XI клас от класа на Сабина Йорданова

7. ТОКАТА ПИКОЛА ЗА 4 РЪЦЕ

Giososo. Allegro vivace

изп. Филип Петров V клас от класа на Ангел Николов и Калин Матакиев
IV клас от класа на Димитър Кънчев

8. КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ВИОЛОНЧЕЛО

Разходка

Приказка

Спунк

изп. Мая Карадимова VI клас от класа на Теодора Атанасова

**** Световна премиера. Творбата е написана със съдействието на Музикаутор (не знам това какво значи – смятам, не в композиционен смисъл, бел. ЯК.)**

И като имах идея да напиша за този концерт, извадих си там в залата един молив и на коляно спонтанно си отбелязвах на листа на самата програма – в белите полета и между редовете – това, което ми се появяваше в „асоциативния радар“ (ако така метафорично се изразя). И сега преписвам от кривите си драскулки.

(Нека подчертая, че всеки вижда, чува и разбира това, което той знае, помни, обича, търси – толкова за автентичността и на интерпретацията, и на възприемането, и на този текст).

1. КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ПИАНО

Пеперуда: по детски (уж) наивитетно звучене, дори прилича на филмова музика – от нашето детство (най-хубавите творчества – създавания / пресъздавания / споделяния с другите, с изпълнителите и, чрез тях, с публиката – са именно автобиографични, нали?) – съветска, руска, определено чух някак Шнитке, но и италианска, френска...

Pour E.: Für Elise - да, от това „тръгва“, но някак и по Чайковскиму, рускоромансово, ала „провиждам“ – чувам някак – и Нино Рота, може би и Енио Мориконе... Че и някаква прекрасна шансонна френска музика... Отново меката игра на преминавания от минор в мажор, във втората тема... И се сетих отново за Шнитке – и в частност за музиката му към филма „Екипаж“ (1979), там има един такъв – съвсем различен като мелодия – но такъв един подобен обичен валс... <https://youtu.be/rwYzxlKMJxY> И си мисля как това Концерто пиколо би било прекрасно изпълнено (и) от... възрастен пианист – ако го изсвири с финес, с подходящия сценичен и задушевен театър, с елегантно заиграване с уж-детското – имитиране на детското в опит за връщане към детството – със съответните протичания (агогика, фразирания, изживяване на

мелодии и на интонациите в тях), съзвучавания и преминавания от състояние в състояние. И от детското – прескачайки средните десетилетия – вече в след-младото... Мажорен среден дял „в трета степен“. После пак репризата на „есенното минорно“ начало... с мажорен финал в последния момент.

[Хем детско, хем носталгично. Сетих се и за „Les feuilles mortes...“ (<https://youtu.be/8TLWJ0ZKjhY>). Но това са си мои си „сетки“, функция от моята си възраст и състояния. Така че, иди търси „автентичната“ интерпретация и „автентичното“ възприятие и разбиране – **автентично** е само **субективното** лично, колкото и наглед оксиморонно и парадоксално да звучи, но е единствено и точно така.]

Токата: хем токата (повтаряне на дългите тонове в мелодическата линия), хем елегантно увличаща – много приятна и като преживяване. Много хубав диалог между пианото и оркестъра „първа-втора тема“.

Поздравления за Надежда Стоянова и учителката ѝ Милена Павлова!

Това Кончертино, ако беше например от американски автор, щеше да е световен хит – както би била и „Зимна песничка“ („Над смълчаните полета пеят сребърни звънчета...“) на Христо Недялков... Ама.

2. КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ЦИГУЛКА**

Vivo. Cantabile. Vivo: трите протекоха като една част. Като водни знаци на скъпа хартия „провидях“ някак или поне мернах Прокофиев отнякъде да надзърта, без да разбере точно откъде, а някъде съвсем и в ъгълчето ѝ - и Шостакович... Но си е все Борислава Танева.

Поздравления за Зара Захариева и учителката ѝ Благородна Танева!

3. КОНЧЕРТО ПИКОЛИСИМО ЗА ПИАНО

Valse – rondo. Allegro: Крошка! Тази руска дума ми изскочи, като видях мъъънинкото – като от приказка – момиченце с кукленската му – но изискано кукленска – рокличка, което тръгна към сцената, поклони ни се, сетне отиде пред стола на рояла и... не седна на него, а само се подпря: нямаше как да седне, толкова мъничка! И като засвириха, прочух елегантно калейдоскопично: и френска музика и френски шансон, и пак руски прокрадвания, та се сетих

отново за милите доброучещи съветски мультфильми – за техните музика „музикални облекла“ (както казват французите – „да облечем текста в музика“), с други думи – звукова образност и сугестия! В случая, с тази Бориславо-Танева музика, която показва доброто в света, внушава, че светът е добър, защото може да е добър, така че трябва да е добър, така че ние трябва да сме добри, за да го направим добър – добър и за другите, и за нас самите. Музика, която учи на добро! Така я чух.

Но се сетих и за италианска мултипликационни филми – може би и за стихове на Джани Родари?, също учещи на добро...

Поздравления за малката мъничка мънинка Гургана Кръстева и учителката ѝ Любов Шишева!

4. КОНЧЕРТО ПИКОЛО ЗА ФЛЕЙТА

Игра: евро-барок провидях – чух – категорично, но вътре се низаха и извиха и някакви български интонационности и мелодически криви: мерзелееят се и очертават всички те различните, преминават една през друга и една в друга, като в някакъв сън – или дори, като парченца от различни сънища, съединени в извиващи се и преобръщащи се преплетености.

Пасторал: много хубава кантилена! Някак тъжно-оптимистична (в минор понеже). Много мили (в най-хубавия смисъл на думата) модуляции (Борислава е майстор на такива модулирания). Следва също такъв – или някак подобен – светло-тъжен мажор – и после пак, репризно, минорът, с мажорен финал.

Шега: наистина шеговита музика, но елегантно лежерна. Много хубав контраст между двете „теми“/дяла.

Поздравления за Никол Липова и учителката ѝ Ива Любомирова!

5. ИМПРЕСИЯ ПИКОЛА ЗА ПИАНО

Liberamente. Animato. Тангото в Либераменте-то е основата, като воден знак отново, но подвижен. Много хубави модуляции отново. Подобно, като модуляционност – но много контрастно с първата част – Анимато: дори с някак като токатно протичане, въпреки пасажността си; и пак, в края му, отражение от началото на първата част/дял.

Поздравления за Андрей Ганев и учителката му Анна Тодорова!

6. СИЦИЛИАНА ЗА ФАГОТ

Nostalgico. Comodo. Носталгико-то – с основа върху BWV 1031 – какво по-добро! И в резултат: един много хубав Бориславо-Танев барок от 21. век. Интересната Бориславо-Танева модуляционност отново е тук в Comodo-то.

Поздравления за Боян Еленков и учителката му Сабина Йорданова!

7. ТОКАТА ПИКОЛА ЗА 4 РЪЦЕ

Giocoso. Allegro vivace. Отново очарователни модуляции! Отново се сецам и за Прокофиев, и за Шостакович, и за филмова музика. Като казвам филмова музика, какво е всъщност, давам си отново сметка и пак пояснявам: определението – сравнението с – „филмова музика“ е спонтанен израз на

многообразност в тази музика! Да го кажа и така: на програмност, едва ли не! Но някак „обратна“ програмност: защото слушателят сам си я прави! Няма я зададена от автора в текст към музиката. Ти, като слушател, си фантазираш богато (ето, чувате ме, т.е. четете какви ги пиша – понеже такива съм си ги записал спонтанно по време на концерта), та фантазираш си каквото ти се яви и поревне (поиска), значи най-активно съавторстваш, търсиш си – и намираш – собствените си асоциации, алюзии и... илюзии. (Като в живота: „Whatever works“, знаете ли този филм на Уди Алън? Великолепен автобиографичен. Та и тук така – поне аз така си мисля, без да държа, че съм прав. И го споделям с вас, това съм седнал да направя.) И – сетих се и това, ВИДЯХ го – в тази музика на Борислава Танева: музикални протичания, които идват към теб, минават покрай теб и те отминават, променяйки се поне трикратно, но многоцветно при променянията си – като, знаете ли ги, боите на онези едни автомобили, боядисани с такива бои, че като идват към теб, после като минават покрай теб и накрая като те отминават и се отдалечават, цветовете им се сменят... Но без „резки превключвания“, а преливащо се едно в друго. Така и в тази музика на Борислава Танева.

Поздравления за Филип Петров и учителя ми Ангел Николов, и за Калин Матакиев и учителя му Димитър Кънчев!

8. КОНЦЕРТО ПИКОЛО ЗА ВИОЛОНЧЕЛО

Разходка: приятна, хубава! Още по-доволен ставаш, че си дошъл на този концерт.

Приказка: отново красиво модулационна, с неочаквани развития, с преминавания мажор-минор.

Спунк (Пипи_Дългото_чорапче_думата за нещо ново и интересно, припомних си това, след като малко се почудих какво точно „Спунк“**** беше...): единствената музика от Б.Т. (поне в случая) в неравноделен размер: на 8, разновидност 3+3+2. Но се дирижира на 4.

Поздравления за Мая Карадимова и учителката ѝ Теодора Атанасова!

(Проф. д-р) „1. 3.“, малко по-млад от мен, с десетилетен и с много ученици преподавателски опит по пиано (приятели сме, а той – и с Б.), ми отбеляза, че, и поради огромния педагогически опит на Борислава, тя е написала тези творби и с инструктивна цел: че са удобни, че са съобразени с овладяване на съответните пианистични етапи (включително и това децата да

могат от малки да са свирали с оркестър, добавям аз). Той познава идеално поне първия от тези малки концерти, защото негова мъничка ученичка го е свирала (многократно – и у нас, и в чужбина), и той е свирил и оркестровия съпровод на второ пиано... Ще добавя, че инструктивният замисъл и характер на тези музикални творби не се усеща, защото те са много хубава музика. Дори се замислих, че, подобно на концертите на В. А. Моцарт (не търся ласкателно сравнение, а чуйте какво мисля), които, знаем, казват, могат да се изсвирят добре или от деца, или от вече възрастни (разбира се, и в двата случая трябва да са талантиливи, музициращи деца или възрастни). При възрастните би било прекрасно и много сладко, ако умело стилистично разиграят детското, музицират с – нека да я наречем – режисирана спонтанност и неразличими-от-истинските „изненади“ в наистина изненадващите места – теми, протичания, модулация, преминавания от състояние в състояние и пр. – на тези творби на Борислава (така е и при Моцарт, само дето сме свикнали с неговите творби – а и те трябва да се свирят с режисирани изненади на изненадващите места в тях). Лично аз, фантастно казано, бих изсвирил с удоволствие въпросното Кончерто пиколо за пиано – както свира концерти от Й. С. Бах, и особено К.Ф.Е. Бах, уж-лесни-едни-такива...

* * *

След концерта видях Борислава щастлива до степен на обърканост – нея, която обикновено виждам ръководно стабилна. Наистина бе много хубаво събитие и вълнуващо, този неин авторски концерт – и за нея, и за децата – малки и големи – изпълнители, и за техните родители и други роднини, и преподаватели, и за нас, останалата публика, и за диригента, и за ръководството на НМУ (директорка и зам.-директорка).

Бе много, това сега е много важно: РАЗНООБРАЗЕН концерт! Не толкова – т.е. не само – поради различните деца изпълнители с техните инструменти, а като разнообразно авторско творчество. Това си помислих, по-точно казано – за това си дадох сметка: разнообразен. Защото обикновено на авторски концерти, правиш-струваш, някак си е едно и също – а в случая, не!

И в тази хубава – и релаксираща, ако си дадеш и тази сметка – музика на Борислава Танева, никога няма да си помислиш, какъв императивен характер има тя, и това си казах. И веднага си дадох и тази „сметка“: Борислава е

свърхпродуктивна – отвътре ѝ иде и това. И: ако не си императивен към самия себе си – самодисциплиниран (поне така се опитвам да си го – да си я – представя), как да успееш с всичко това, което правиш, че и да сътвориш и изпишеш всичките тези творби?! Така че, ако е императивна Борислава (проф. д-р Танева) – поведенчески и решаващо указателна – то е разбираемо – не би могла да се справи с всичко това, с което се справя, и да направи всичко това, което прави: преподавания в НМА и другаде в България и по света (значи и пътувания безчет) – безброй майсторски класове, включвания и участия в комисии, журита на конкурси у нас и по света, интервюта в радио и телевизионни предавания, административни задължения (и свързаните с тях и времегубения!), аудио и видеозаписи – нейни, на нейни изпълнители и/или ученици, и, и... И всред всичко това: композира. И иска да композира още и още. Кога? Не знам.

Спирам дотук. Без финал.

28 февруари – 2(12) март 2026

***** Пипи открива спунк**

Една сутрин Томи и Аника, както обикновено, се втурнаха в кухнята на Пипи и извикаха «добро утро». Но никой не им отговори. Пипи седеше насред масата с Господин Нилсон в скута си и с щастлива усмивка на уста.

— Добро утро — повториха Томи и Аника.

— Ако знаехте — промълви мечтателно Пипи, — ако знаехте само какво открих. Аз и никой друг!

— Какво си открила? — попитаха Томи и Аника. Те съвсем не се учудиха от това, че Пипи е открила нещо, защото това се случваше много често, но искаха да знаят какво. — Казвай, Пипи! Какво си открила?

— Една нова дума — отговори тя и ги погледна, сякаш едва сега ги виждаше. — Една съвсем нова-новеничка дума.

— Каква дума? — заинтересува се Томи.

— Изключително хубава дума — каза Пипи. — Най-хубавата, която съм чувала досега.

— Кажй я де! — рече Аника.

— Спунк! — произнесе тържествено Пипи.

— Спунк? Какво значи? — попита Томи.

— Ех, да знаех — каза Пипи. — Сигурна съм в едно: че не значи прахосмукачка.

Томи и Аника се замислиха за миг. После Аника се обади:

— Но щом и ти не знаеш какво значи, тогава от нея няма никаква полза.

— Именно това ме ядосва — съгласи се Пипи.

— Всъщност кой пръв е измислил какво ще означават думите? — попита Томи.

— Вероятно цял куп стари професори — предположи Пипи. — И тогава как да не кажеш, че хората са странни! Помислете само какви думи измислят! «Корито», «тапа», «връв» и такива едни, дето никой не може да проумее отде са се взели. А изобщо не им минава и през ума да измислят такава действително хубава дума като «спунк». Какво щастие, че ми хрумна! Сигурно ще успея да разбера и какво означава.

Тя се замисли.

— Спунк! Дали не е най-горната част на синьо боядисан прът на знаме — рече Пипи колебливо.

— Къде си видяла син прът на знаме — забеляза Аника.

— Вярно, имаш право. Е, тогава просто не знам. А не може ли да означава оня звук, който се чува, когато човек газии в тиня и тя се процежда между пръстите му? Я да видим: «Аника зашляпа из тинята и се чу едно звънливо спунк».

Тя поклати глава.

— Не, не става. «И се чу едно звънливо «жвак»» ще е по-правилно.

Пипи задърпа косата си.

— Става все по-тайнствено. Но каквото и да означава, ще го налучкам! Дали не може да се купи отнякъде? Хайде Да проверим!

Томи и Аника нямаха нищо против. Пипи надникна в чантата, която беше пълна със златни парички.

— Спунк! — промълви тя. — Звучи ми като нещо скъпо. Я да си взема една паричка.

Господин Нилсон скочи както винаги на рамото и. После Пипи свали коня от терасата.

— Работата е бърза — поясни тя на Томи и Аника. Затова ще яхнем коня. Инак може да не остане никакъв спунк за нас. Не бих се учудила, ако кметът току-що е купил последното парче.

Когато конят запрепуска по улиците на малкото градче с Пипи, Томи и Аника на гърба си, копитата му така зачаткаха по калдъръма, че всички деца го чуа и наизлязоха радостни, защото много обичаха Пипи.

— Пипи, накъде си тръгнала? — викаха те.

— Отивам да си купя спунк — отговори Пипи и задържа за малко коня.

Децата се стъписаха.

— То хубаво нещо ли е? — попита едно момченце.

— И как още! — Пипи се облиза. — Вълшебно! Поне така звучи.

Пред сладкарницата тя скочи от коня и свали Томи и Аника. Влязоха вътре.

— Искам да купя една кесия спунк — каза Пипи. — Но да е хрускав.

— Спунк ли? — каза неуверено хубавичкото момиче зад тезгяха. — Мисля, че нямаме.

— Трябва да имате — настоя Пипи. — Трябва да го има във всички добре снабдени магазини.

— Да, но днес го свършихме — каза момичето, което никога не беше чувало за спунк, но не искаше да признае, че нейният магазин не е така добре снабден като някои други.

— О, нима вчера имахте? — извика Пипи разпалено. — Много ви се моля, опишете ми как изглежда. Никога в живота си не съм виждала спунк. Не е ли на червени черти?

Тогава хубавата госпожица миличко се изчерви и каза:

— Ах, аз не знам какво е това! Ние във всеки случай го нямаме.

Дълбоко разочарована, Пипи напусна магазина.

— Ще търся още — каза тя. — Без спунк няма да се прибера у дома.

Съседният магазин беше железария. Продавачът учтиво се поклони на децата.

— Искам да купя спунк — каза Пипи. — Но да е много доброкачествен — от ония, с които убиват лъвовете.

Продавачът изглеждаше лукав човек.

— Сега ще видим — каза той и се почеса зад ухото. — Сега ще видим.

Той взе някакво малко желязно гребло и го подаде на Пипи.

— Това става ли? — попита той.

Пипи го погледна с досада.

— Това професорите наричат гребло — каза тя. — А пък аз случайно искам да купя спунк. Не се опитвайте да измамите едно невинно малко дете!

Продавачът се разсмя и рече:

— За съжаление тук нямаме такова нещо. Виж в магазина за шивашки принадлежности на ъгъла.

— Магазин за шивашки принадлежности?! — измърмори Пипи на Томи и Аника, когато излязоха. — Там няма да го намерим — в това съм убедена.

Известно време тя гледеше мрачно пред себе си, но изведнъж очите ѝ светнаха.

— Може би в края на краищата този спунк ще се окаже болест — каза тя. — Елате да попитаме доктора!

Аника знаеше къде живее докторът, защото беше ходила там да я ваксинират.

Пипи натисна звънеца на входната врата. Отвори им медицинската сестра.

— Идваме при доктора — каза Пипи. — Много тежък случай. Невероятно опасна болест.

— Моля, оттук — въведе ги сестрата.

Децата завариха доктора седнал зад бюрото си. Пипи тръгна право към него със затворени очи и изплезен език.

— Я ми кажи, какво ти е? — попита докторът.

Пипи отвори ясните си сини очи и прибра езика.

— Боя се, че съм хванала спунк — каза тя. — Защото ме сърби цялото тяло. А очите ми съвсем се затварят, когато спя. Понякога хълцам. Пък миналата неделя ми стана лошо, след като изядох една чиния вакса с мляко. Имам доста добър апетит, но много често храната ми отива в кривото гърло, а тогава човек просто няма полза от нея. Сигурно ме е налегнал спунк. Кажете ми само едно — заразно ли е?

Докторът погледна свежото личице на Пипи и каза:

— Смятам, че си по-здрава от повечето деца. Сигурен съм, че не страдаш от спунк.

Пипи възторжено го хвана за ръката.

— Но нали има болест, която се казва така, а?

— Не — каза докторът. — Такава болест няма! Но дори и да имаше, не вярвам да те хване.

Пипи се натъжи. На тръгване направи дълбок реверанс на доктора и Аника стори същото. Томи се поклони. После тримата се върнаха при коня, който ги чакаше до градинската ограда на лекаря.

Недалеч от къщата на доктора се издигаше триетажна сграда. Един прозорец на най-горния етаж стоеше отворен. Пипи го посочи с пръст и каза:

— Не бих се изненадала, ако той спунк се намира там. Ще се кача да проверя.

С бързи хватки тя се покатери по водосточната тръба. Когато стигна до височината на прозореца, Пипи отскочи, полетя и се хвана за черчевето. После се изтегли нагоре и пъкна главата през прозореца.

В стаята седяха две дами и разговаряха. Представяте ли си как се стреснаха, когато внезапно в рамката на прозореца се подаде една рижа глава, а един глас рече:

— Може ли да попитам, дали тук има някакъв спунк?

Дамите нададоха ужасени викове:

— Божичко, какво говориш, дете? Да не би някой да е избягал?

— Именно това искам да узная — отвърна учтиво Пипи.

— Олеле, може би е под кревата — извика едната дама. — Хапе ли?

— Готова съм и това да повярвам — каза Пипи. — Звучи, сякаш има чудесни остри зъби.

Дамите се вкопчиха една в друга. Пипи огледа внимателно стаята и накрая рече унило:

— Не, тук няма дори едно косъмче от мустака на спунк. Простете за безпокойството. Минавах случайно, та реших само да проверя.

Тя се спусна отново по водосточната тръба.

— Жалко — каза тя на Томи и Аника. — В този град няма спунк. Отиваме си в къщи.

Те поеха обратния път. Когато наскачаха от коня пред верандата, Томи едва не настъпи някакво малко бръмбарче, което пълзеше по пътеката.

— Внимавай — бръмбар! — провикна се Пипи.

Тримата клекнаха, за да го разгледат. Колко мъничък беше! Крилата му бяха зелени и блестяха като метал.

— Какъв е красив! — прошепна Аника. — Как ли се нарича?

— Майски бръмбар не е — каза Томи.

— И торен бръмбар не е — забеляза Аника. — Пък не е и рогач. Наистина много ми се иска да разбере какъв е.

По лицето на Пипи се разля блажена усмивка.

— Аз знам — каза тя. — Това е спунк.

— Сигурна ли си? — усъмни се Томи.

— Да не мислиш, че не мога да позная един спунк, щом го видя — каза Пипи. — Виждал ли си някога през живота си нещо по-спунковидно?

Тя внимателно премести бръмбара на по-сигурно място, където никой не можеше да го стъпче.

— Мой миличък, мъничък спунк — каза тя нежно. — Знаех си, че най-сетне ще те намеря. Не е ли странно? Обиколихме целия град да търсим спунк, а той през цялото време бил точно пред Вила Вилекула.

Astrid Lindgren, „Pippi Långstrump“ 1945; Астрид Линдгрен, „Пипи Дългото чорапче“, превод от шведски Вера Ганчева 1968, цитираният текст взет от мук <https://chitanka.info/text/3162-pipi-dylgoto-chorapche>, 1 март 2026